

Villreinnemnda for Rondane og Sølknkletten

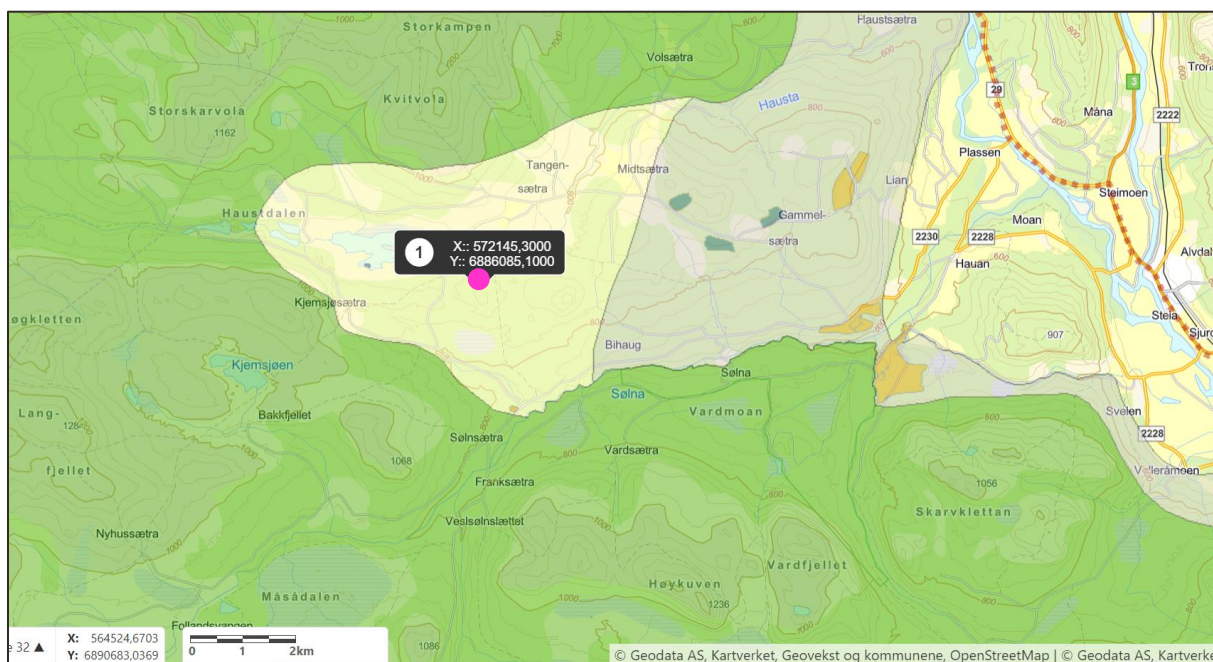
Protokoll - Arbeidsutvalget – mailbehandling

SAKER:	
2024/1	ALVDAL – NY BASESTASJON MED MOBILMAST
2024/2	RINGEBU – FRADELING FRA GARDSBRUK FOR ETABLERING AV FRITIDSHUS
2024/11	STOR-ELVDAL – PÅBYGG FRITIDSHUS
2024/12	ALVDAL – MOTORFERDSEL I SØLNKLETEN VILLREINOMRÅDE
2024/13	RONDANE-DOVRE NASJONALPARKSTYRE – NY BRU I HAVERDALEN
2024/15	RINGEBU – INNSPILL TIL KOMMUNAL PLANSTRATEGI

2024/1 ALVDAL – ny mobilmast

SAKSOPPLYSNINGER

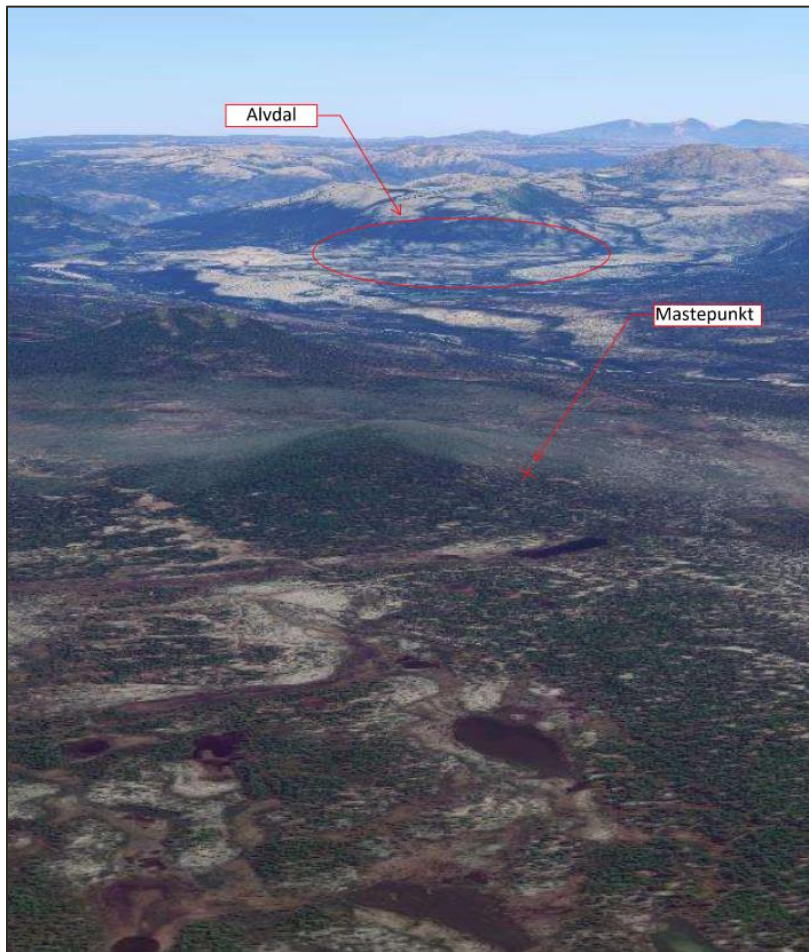
Alvdal kommune har mottatt søknad om å etablere basestasjon i Hausdalen, bestående av en telemast på 42 meter med tilhørende utstyrshytte for teleteknisk utstyr. Hytta har en grunnflate på underkant av 6 kvadratmeter. Formålet med utbyggingen er å få et stabilt kommunikasjonsnettverk i området. Det oppgis i søknaden at det ikke er alternativer i området enn å bygge ny mast dersom en skal oppnå bedret dekning og kapasitet på nettet i området. Stasjonen er planlagt 530 meter fra nærmeste veg.

Figur 1. Aktuell plassering vist med lilla prikk

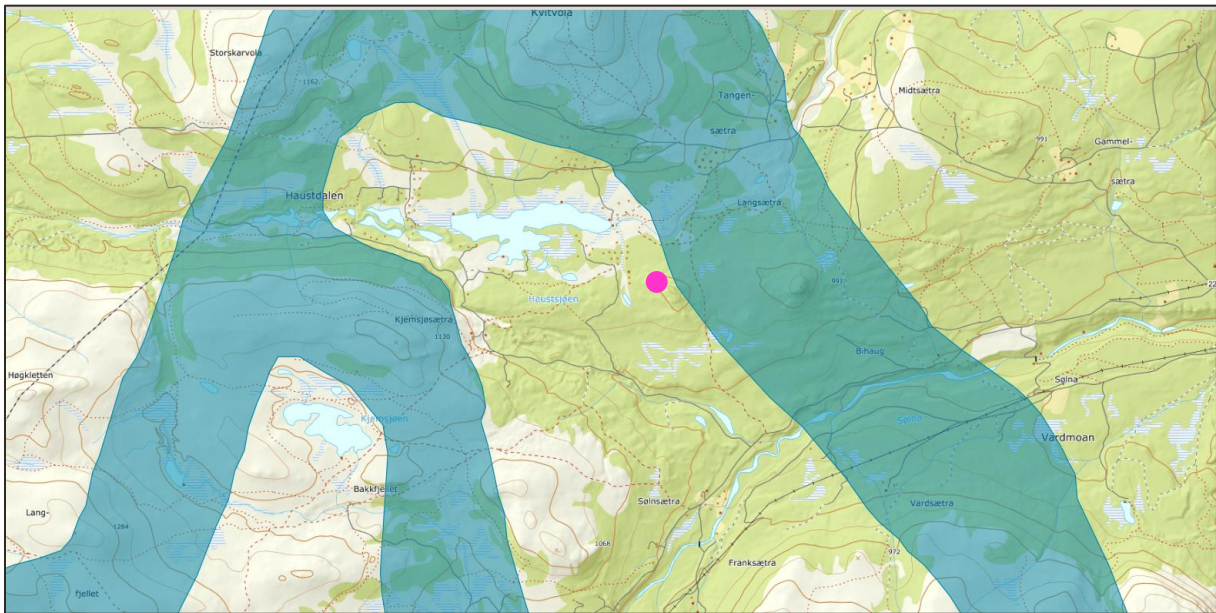
Tiltaket ligger i buffersona i regional plan for Rondane-Sølnkletten (se figur 1). Regionalplanen har ikke egen retningslinjer for denne typen inngrep. Tiltaket må derfor vurderes i forhold til formålet med denne sona. Buffersonen er «Områder av betydning for villrein. Økt utbygging innenfor sonen kan påvirke sentrale og spesielt viktige villreinområder (sone 1) negativt. Områder der det ikke skal tillates nye hyttefelt, utvidelse eller fortetting av eksisterende hyttefelt ut over det som er godkjent i plan».

Generelt skal det vises varsomhet ved utbygging i buffersona, og nye tiltak anbefales lokalisert til eksisterende utbyggingsområder.

Figur 2. Bilde med mastepunkt fra vest, hentet fra søknaden.

Villreinens arealbruk

Figur 3. Trekkveger på tvers av Haustdalen. Aktuell plassering vist med lilla prikk

Haustdalen ble utpekt som et fokusområde i arbeidet med å kartlegge villreinens arealbruk etter kvalitetsnormen for villrein. (Fokusområder omfatter områder hvor det er, eller man mistenker at det kan bli, utfordringer for villreinen som skyldes arealinngrep og menneskelig aktivitet):

Ferdse og infrastruktur påvirker allerede villreinens trekk og bruk av områdene nord for veien. Her kan Haustdalen settes i sammenheng med Sølndalsvegen da begge veiene fører til trekkutfordringer i enkelte perioder. Trekket vest for Haustsjøen er antageligvis mer brukt enn trekkpassasjen øst for Haustsjøen. Fellingsstatistikken viser generelt lav fellingsprosent i stort sett hele Folldal kommune. Arbeidsgruppa mener at dette kan være et resultat av at dyrene i mindre grad har tilgang til de nordlige områdene, og at dette igjen kommer av infrastruktur og økt menneskelig ferdsel. Dette kan potensielt føre til redusert tilgang på vinterbeite. ([Delnormtresølnkletten](#) | [Villrein](#))

VURDERING

Større, nye inngrep er generelt ikke ønskelig i buffersona i regionalplanen, og særlig ikke nær villreinens trekkveger. I slike tilfeller må det være en streng vurdering av tiltakets samfunnmessige nytte. En basestasjon vil bedre kommunikasjonsnettverket i området. Med fortsatt seterdrift i området, vil dette være viktig. Om hytter alene kan forsvare en slik utbygging, vil imidlertid variere fra lokalitet til lokalitet.

Haustdalen er et område med betydelige inngrep allerede. Tiltaket blir også plassert nær den østre trekkvegen, som er mindre brukt enn den vestre. Hvilken betydning en silhuettvirkning vil ha for det vestre trekket har vi ikke sikker kunnskap om, slik at det er viktig å begrense silhuettvirkningen ved en gjennomtenkt plassering i terrenget.

Det er ikke opplyst i søknaden hvordan tilkomsten til basestasjonen skal være under bygging og ved ettersyn/vedlikehold av stasjonen. Adkomsten bør ikke ha høyere standard enn høyst nødvendig, og evt. veg/råk må stenges med bom.

FORSLAG TIL VEDTAK

Større, nye inngrep er generelt ikke ønskelig i buffersona i regionalplanen, og særlig ikke nær villreinens trekkveger. Ut fra tiltakets samfunnsnytte og at det er betydelig inngrep i området allerede, vil villreinnemnda imidlertid ikke motsette seg at søknaden innvilges.

Kommunen bør sette følgende vilkår for tillatelse:

- Plasseringen i terrenget må gis en grundig vurdering for å minimere silhuettvirkningen fra trekkområdet vest for Haustdalen.
- Adkomst til basestasjonen må skje med å få inngrep som mulig. Helikoptertransport ved bygging og bruk av ATV ved vedlikehold/tilsyn bør vurderes. Hvis en ny vei er helt nødvendig må denne stenges for allmenhetens bruk med bom.

STYRETS BEHANDLING

Det bør settes vilkår også om tidspunktet for anleggsdrifta, for å unngå forstyrrelser i kalvingsperiode/første del av oppvekstperioden.

VEDTAK

Større, nye inngrep er generelt ikke ønskelig i buffersona i regionalplanen, og særlig ikke nær villreinens trekkveger. Ut fra tiltakets samfunnsnytte og at det er betydelig inngrep i området allerede, vil villreinnemnda imidlertid ikke motsette seg at søknaden innvilges.

Kommunen bør sette følgende vilkår for tillatelse:

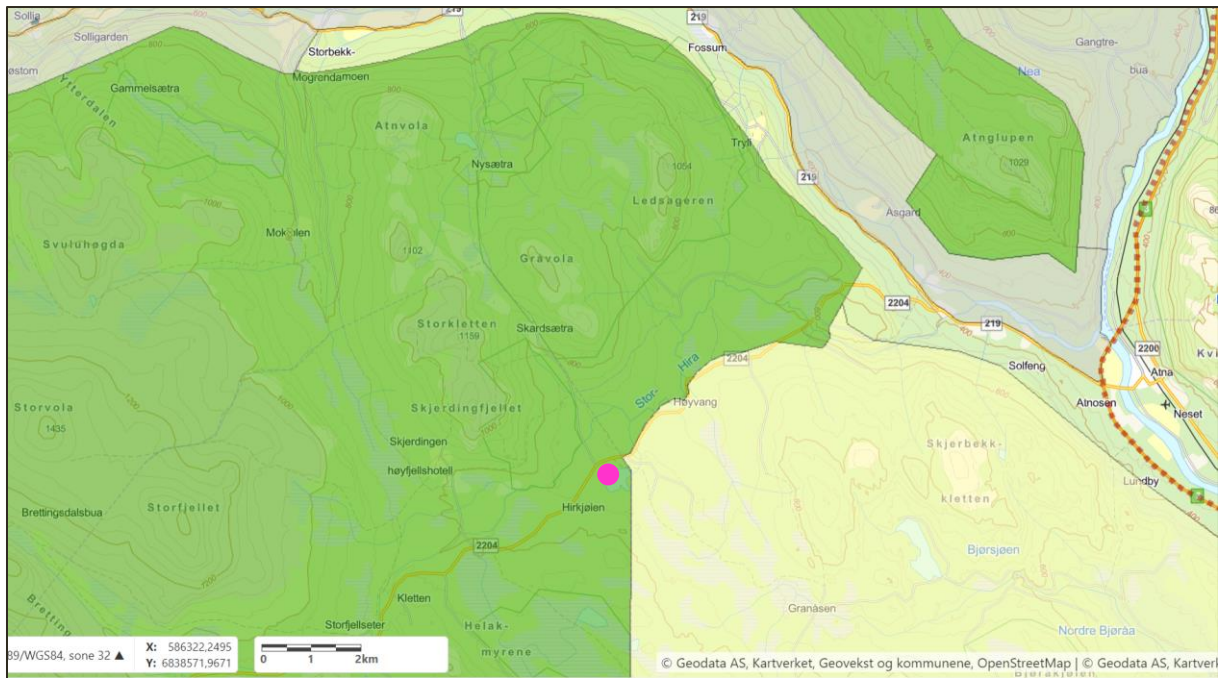
- Plasseringen i terrenget må gis en grundig vurdering for å minimere silhuettvirkningen fra trekkområdet vest for Haustdalen.
- Adkomst til basestasjonen må skje med å få inngrep som mulig. Helikoptertransport ved bygging og bruk av ATV ved vedlikehold/tilsyn bør vurderes. Hvis en ny vei er helt nødvendig må denne stenges for allmenhetens bruk med bom.
- Anleggstiltak må gjennomføres utenom den mest sårbare perioden for villrein, dvs. perioden fra påske til 15.juni.

2024/2 RINGEBU – fradeling fra gardsbruk for etablering av fritidshus

SAKSOPPLYSNINGER

Ringebu kommune har mottatt søknad om å fradele to et hus brukt til boligformål og en garasje fra et eksisterende gardstun. Landbrukseiendommen er liten (totalareal 142,7 daa) og uten aktiv drift. Dyrkamarka lånes i dag ut vederlagsfritt til en som driver aktivt gårdsbruk. Bruket nyttes i dag som ren boligeiendom. Fradelingen ønskes som ledd i generasjonsskifte, der ett av barnebarna til nåværende eier skal overta garden. Eier ønsker at det andre barnebarnet skal kunne ha fritidshus i nærheten av garden for å opprettholde tilknytningen til området.

Tillatelse til deling etter jordlova er gitt (etter klage). Denne søknaden gjelder behandling etter Plan- og bygningslova. Villreinnemnda har ingen beslutningsmyndighet etter jordloven. Villreinnemnda foretar derfor kun en villreinfaglig vurdering etter Pbl, ikke landbruksfaglige vurderinger.

Figur 4. Omsøkt eiendom vist med lilla prikk

Villreins arealbruk

Området i en sirkel rundt Storfjellsetra er et svært viktig område for reinen, særlig vinterstid (1500-1600 dyr har oppholdt seg i Storvola vinterstid de siste årene). Trekket fra vinterbeitene rundt Storvola og ut til Fampenområdet på våren (særlig i perioden mars-april) er et sentralt villreintrekk i Rondane Sør. Flere hundre dyr har de siste årene trukket ut i Fampen-området for å kalve. Dette er et trekk som fortsatt er funksjonelt, men et område der det er viktig å ikke øke ferdsel eller infrastruktur.

Rundt Storfjellseter og Skjerdingen er det reiselivsbedrifter, hytter og flere merka stier og skiløyper. Sommerstid er det mye ferdsel ut i området som fører til arealunnvikelse for villreinen. I tilrådingene til tiltaksplan for kvalitetsnorm for villrein peker den villrein\ faglige prosjektgruppa på at ferdselspresset i området ikke må øke.

Statlige og regionale rammer og mål

IUCN satte i 2016 villreinen på den globale rødlista for truede arter, som følge av en global tilbakegang på om lag 40 % siste 21-27 år (<https://www.iucnredlist.org/species/29742/22167140>). I november 2021 ble villreinen plassert også på den norske rødlista i kategorien «Nær truet». Nasjonale myndigheter har derfor økt fokuset på å ivareta villreinen og dens levearealer de siste årene, gjennom bl.a. utarbeiding av en Stortingsmelding om villrein og fastsetting av en kvalitetsnorm for villrein. I løpet av 2024 og 2025 vil det foreligge ny politikk for å bedre tilstanden for villreinen, og tiltaksplaner for å bedre tilstanden i villreinområder som har for dårlig kvalitet, inkludert Rondane.

Dette tilsier at fram til en Stortingsmelding og tiltaksplaner for konkrete villreinområder foreligger, bør det vises særlig forsiktighet i saker som kan forverre tilstanden i villreinområdene ytterligere.

Regional plan for Rondane-Sølnkletten

Omsøkt eiendom ligger i nasjonalt villreinområde (se figur 4). Området vest og sør for eiendommen ligger i regionalplanen som «observasjonsområde», i påvente av mer kunnskap. Slik kunnskap kom i 2016, i NINA-rapport 1300, som viste til at observasjonsområdet hadde kvaliteter tilsvarende nasjonalt villreinområde. I arbeidet med tiltaksplan for villrein i Rondane er det anbefalt at planstatusen for området endres fra observasjonsområde til nasjonalt villreinområde

I de felles retningslinjene for nasjonalt villreinområde heter det bl.a.:

- Det skal ikke etableres ny fritidsbebyggelse innenfor området.
- Eksisterende landbruksbebyggelse skal ikke fradeles til fritidsformål men beholdes som en viktig ressurs for lokal næringsutvikling.

Nemndas praksis i tilsvarende saker

Nemnda har behandlet en rekke fradelingssaker de siste årene (2019/39, 2019/40, 2019/41 og 2019/42, 2021/52, 2022/17 og 2023/32). Nemnda har i disse sakene vist til at:

Det må utvises en streng holdning til fradeling av setrer og buer fra landbrukseiendommer til fritidsboliger i nasjonalt villreinområde. I utgangspunktet skal dette ikke tillates.

Fradeling av setrer og buer fra landbrukseiendommer og omgjøring til fritidsformål vil kunne utløse ønsker om standardheving og utvidelser, noe som igjen vil kunne medføre økt ferdsel i villreinens leveområder. Med mange setrer og buer i regionalplanområdet for Rondane, vil en slik utvikling være uheldig.

VURDERING

Den omsøkte eiendommen ligger i/nær et viktig område for villreinen, der [den villreinfaglige tilrådingen til kvalitetsnormen for villrein](#) frarår å øke brukspresset ytterligere. Søknaden er også i strid med retningslinjene i regional plan for Rondane Sølnkletten.

Som enkeltsak vil ikke en fradeling som omsøkt ha vesentlig betydning for villreinen. Den presedens en dispensasjon vil ha for regionalplanområdet, vurderes imidlertid til å være vesentlig:

- Dersom det åpnes for fradeling av seterhus og buer fra landbrukseiendommer og omgjøring til flere eiendommer med planformål fritidshus, vil dette uthule de omfattende prosessene og kompromissene som er inngått både for regionalplanen og kommuneplanene for de 13 kommunene i regionalplanområdet. En økning i antall hytter inn mot villreinens leveområder vil medføre økt ferdsel inn i villreinens leveområder og forsterke allerede negative effekter av ferdsel på villreinens områdebruk.
- Juridisk sett vil en fradeling av ei seter/bu/hytte med tomt og omgjøring til fritidseiendom bety at eiendommen blir fritt omsettelig. Eiendomsoverdragelser vil kunne utløse ønsker om standardheving og utvidelser, noe som igjen vil kunne medføre økt ferdsel i villreinens leveområder. Med et stort antall buer og setrer i regionalplanområdet for Rondane, er en slik utvikling uheldig.
- Bygninger for landbruksformål kan etableres ut fra mindre strenge kriterier i Plan- og bygningslova enn fritidshus. Det er derfor uheldig at bygg satt opp for landbruksformål fradeles og omgjøres til fritidshus som det i utgangspunktet ville vært strengere krav for å få satt opp.

Landets øverste planmyndighet vedtok så seint som i 2019 at nye hytter i Ringebu kommune inn mot villreinenes leveområder i Rondane, kun var tillatt på Trabelia, og ikke i det området den omsøkte eiendommen ligger. Etter Villreinemndas syn skal det svært tungtveiende grunner til å innvilge dispensasjon på tvers av denne avgjørelsen.

I rundskrivet «Dispensasjon – plan og bygningsloven kap. 19 – Rundskriv til kommunene i Innlandet» fra Statsforvalteren i Innlandet (<https://www.statsforvalteren.no/nb/innlandet/plan-og-bygg/plan-og-bygg---nyheter/2021/10/revidert-rundskriv/>) vises det til at:

«Tiltakshavers interesser har imidlertid liten eller ingen vekt når tiltaket berører areal som er nasjonalt viktig, eksempelvis randområde for villrein – se her [SOM 2017/1346](#) og [2018/4760](#)».

Det er i denne saken ikke sannsynliggjort andre fordeler med å gi dispensasjon enn tiltakshavers egen interesse.

FORSLAG TIL VEDTAK

Villreinnemnda for Rondane og Sølknkletten mener at kravene i Plan- og bygningslovas §19-2 for å innvilge dispensasjon ikke er oppfylt. Nemnda mener at statlige/regionale rammer og mål ikke er tilstrekkelig hensyntatt og at fordelene med å innvilge dispensasjon ikke er klart større enn ulempene.

Villreinnemnda mener derfor at vilkårene for å innvilge dispensasjon ikke er til stede.

Nemnda ber om å få kommunens vedtak oversendt.

STYRETS BEHANDLING

Ringebus representant hadde mer inngående kjennskap til saken fra behandlingen i MUL i Ringebu kommune. Søknaden er begrunnet i et forsøk på å beholde eiendommen som familieeiendom i nok en generasjon:

«Da vil bruken bli som før bare med nye eiere. Den gang eiendommen selges ute på det åpne marked vil det mest sannsynlig bli brukt i kommersiell virksomhet for inntjening. Det er en enorm bygningsmasse å vedlikeholde. En slik bruk fører med seg stadig nye gjester som da er nysgjerrige på området og vil benytte dette til turgåing. Villreinen vil da bli forstyrret av denne aktiviteten. Jeg stemmer derfor imot forslag til vedtak».

Det var forståelse for disse argumentene, men de ble ikke vurdert som tungtveiende nok i forhold til presedenshensyn.

Arbeidsutvalgets to andre medlemmer stemte for forslaget til vedtak. Dette ble da vedtatt med to mot en stemme.

VEDTAK

Villreinnemnda for Rondane og Sølknkletten mener at kravene i Plan- og bygningslovas §19-2 for å innvilge dispensasjon ikke er oppfylt. Nemnda mener at statlige/regionale rammer og mål ikke er tilstrekkelig hensyntatt og at fordelene med å innvilge dispensasjon ikke er klart større enn ulempene.

Villreinnemnda mener derfor at vilkårene for å innvilge dispensasjon ikke er til stede.

Nemnda ber om å få kommunens vedtak oversendt.

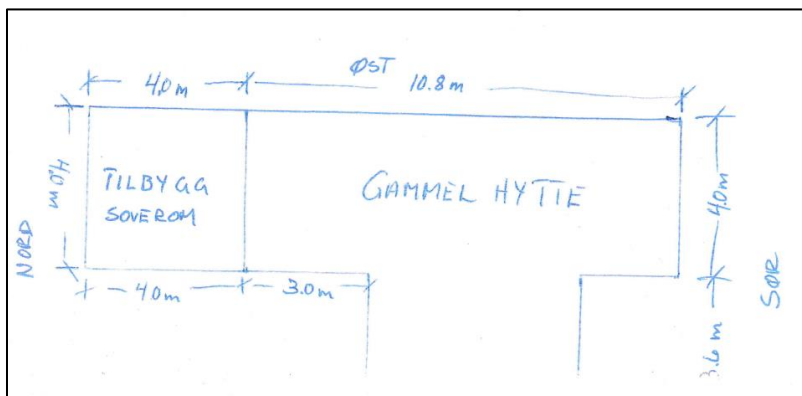
2024/11 - STOR-ELVDAL – PÅBYGG FRITIDSHUS

SAKSOPPLYSNINGER

Stor-Elvdal kommune har mottatt søknad om å rive et eksisterende uthus og oppføre et nytt til erstatning. Eksisterende uthus har et bruksareal på 21 m², nytt uthus har et bruksareal på 36 m².

Bygningsmassen på eiendommen består i tillegg av en hytte på 53 m² bebygd areal på 86 (63 + 23) m², samlet bruksareal er 77 (53 + 21) m². Etter omsøkt utvidelse vil totalt bruksareal bli 91 (53 + 38) m²

Eiendommen ligger i kommuneplanens arealdel i Inf-område der ny eller vesentlig utvidelse av bebyggelse som ikke har direkte sammenheng med stedbunden næring ikke er tillatt.

Figur 1 Omsøkt påbygg

Forholdet til Regional plan for Rondane-Sølnkletten og villreinens arealbruk

Eiendommen ligger i buffersona til regional plan for Rondane og Sølnkletten, Sone 2. For påbygg av eksisterende fritidsboliger i buffersona sier retningslinjene følgende:

«Det kan gis rom for tilbygg, uthus og anneks på eksisterende godkjente bebygde fritidseiendommer utenfor regulert felt innenfor en øvre ramme på 120 m² bruksareal (BRA). Parkeringsareal kommer i tillegg. **Lokale rammer for bebyggelsen må konkret vurderes i den enkelte buffersona** og fastsettes ut fra hensyn til villrein, bebyggelsens synbarhet og beliggenhet (snaufjell/skog), terreng, nærhet til vann og vassdrag og tilpasning til omkringliggende bebyggelse» (vår utheving)

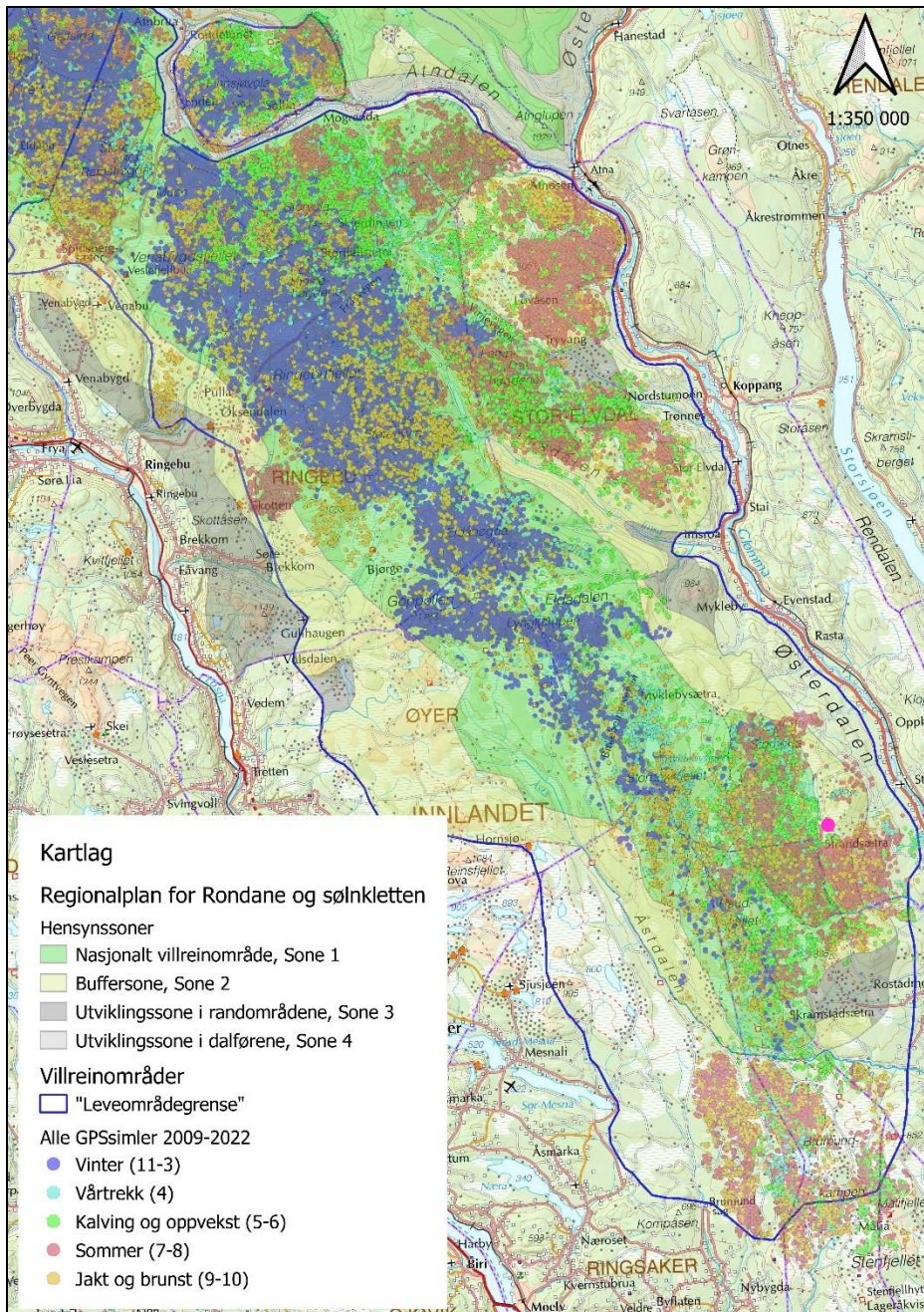
I planbeskrivelsen (3.4.1 - Utvikling av eksisterende fritidsbebyggelse) utdypes retningslinjene:

«Hensikten med disse retningslinjene er ikke å åpne for en generell utbygging på eksisterende fritidseiendommer innenfor disse rammene, men å gi et mulighetsrom innenfor et øvre "tak" for å foreta en konkret vurdering av ulike områder og tiltak lokalt, sett i forhold til de ulike interessene som skal ivaretas».

Eiendommen det er søkt dispensasjon for ligger i relativt kort avstand fra nasjonalt villreinområde (ca. 500 meter i luftlinje). Grensa for nasjonalt villreinområde følger her grensa for Hemmeldalen naturreservat (ca. 250 km²). Hovedformålet med opprettelsen av naturreservatet

var å sikre viktige leveområder for villreinstammen i Rondaneregionen. I [forvaltningsplanen](#) for naturreservatet omtales villreininteressene som følger:

«De store skog- og myrområdene sørøst for Myklebysjøen er svært viktige vår- og sommerbeiteområder for villreinen. Noe av forklaringen er trolig at disse våte områdene, i mangel av virkelige høyfjellområder, gir en viss beskyttelse mot insektplagen. Kombinasjonen av tilgang på store, sammenhengende naturområder som dekker villreinens økologiske krav og fravær av større tekniske inngrep og forstyrrelser, gjør disse arealene til sentrale leveområder for villreinstammen i Rondane Sør».

Figur 2 Omtrentlig plassering av eiendommen vist med lilla prikk.

Tidligere praksis i tilsvarende saker

Tidligere nemnder har hatt relativt mange saker om utvidelser av eksisterende hytter. Å bygge på ei enkelt hytte med et begrenset antall kvadratmeter har svært sjelden vesentlig betydning for villreinen. Men med mange slike saker må den samla effekten vurderes, jfr. kravet i Naturmangfoldlova §10 om at det er de samla konsekvensene som skal vurderes. De samla konsekvensene omfatter også sannsynligheten for framtidige tiltak:

Sivilombudsmannen [uttalte seg](#) i mars 2018 til behandlingen av en dispensasjonssak for bygging av hytte i randområdet til regional plan for Nordfjella med Raudafjell 2014-2025.

Sivilombudsmannen drøfter her betydningen av enkeltsaker i forhold til presedens og samla belastning: *«I saker som denne, hvor naturmangfoldet er berørt, er det ikke tilstrekkelig å vurdere skadevirkningene isolert og kun ut fra et nåtidsperspektiv. Etter naturmangfoldloven § 10 skal «påvirkning av et økosystem ... vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for».*

Dette prinsippet er også fulgt i regionalplanen for Rondane-Sølnkletten. I planbeskrivelsen for regionalplanen vises det til at det ikke er tenkt at alle eksisterende hytter i buffersona skal kunne utvides til 120 m², men at dette er den øvre grensen. I følge retningslinjene for planen (jfr. foran) skal kommunen derfor foreta en konkret og samla vurdering av hvor store hytter som bør tillates i ulike områder i kommunen i forhold til bl.a. villrein.

Villreinnemndas erfaring har imidlertid vært at flere kommuner tolker retningslinjene i planen som om det automatisk kan innvilges utvidelser av eksisterende fritidshus i buffersona opp til 120 m². I flere saker foreligger det nå flere avgjørelser fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet og klageavgjørelser på dispensasjonssaker, som viser at dette er en feil tolkning (jfr. også Sivilombudsmannens uttale over):

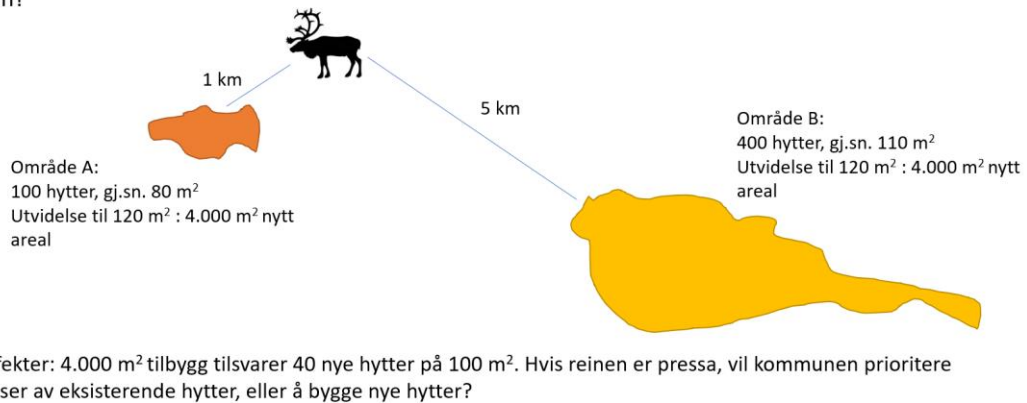
Kommuneplanen (arealdelen) for Ringebu kommune ble avgjort av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) i juni 2019. KMD tillot da at hytter i utviklingssonen i reguleringsplanen kunne utvides til 120 m² BRA uten dispensasjonsbehandling. For buffersonen tillot imidlertid ikke KMD en slik praksis: *«Kommunal- og moderniseringsdepartementet mener det er positivt at kommunen vil avklare rammene for utvidelse av eksisterende fritidsboliger utenom regulerte områder, slik at saksbehandlingen av tiltak på disse eiendommene kan forenkles. Det mangler likevel en konkret og områdevis vurdering av utbyggingsramme og konsekvenser for villreinen, slik den regionale planen forutsetter. KLDs avgjørelse innebærer med andre ord at hytter i buffersona ikke automatisk kan utvides til 120 m² BRA.*

Mangelen på en helhetlig vurdering av de samla konsekvensene for villreinen var også hovedbegrunnelsen for at Fylkesmannen i Viken opphevet et dispensasjonsvedtak i Ringebu kommune i 2020. I 2021 opphevet Statsforvalteren i Trøndelag et tilsvarende dispensasjonsvedtak fra Nord-Fron kommune, og i 2022 opphevet Statsforvalteren i Innlandet en tillatelse til utvidelse i Alvdal kommune.

Villreinnemnda har derfor oppfordret kommunene om å gjennomføre en samla vurdering av hvor store utvidelser som kan tillates i de ulike områdene i kommunene.

Vurdering av lokale rammer for bebyggelsen

I en kommune er hyttene gjerne konsentrert til ulike områder. Hvor mange hytter er det i de ulike områdene, og hvor store er de i dag? Hva blir summen av nytt utbyggingsareal dersom hyttene kan utvides til f.eks. 90 eller 120 kvadratmeter? Hvordan kan det samle utbyggingsarealet påvirke villreinen?

Figur 3 Enkelt eksempel på vurdering av lokale rammer for bebyggelse

En slik vurdering vil kunne danne grunnlag for å foreslå bestemmelser til kommuneplanen for maks. areal for fritidsbygg i LNF-områder. Har kommunen slike bestemmelser, trenger søknader som er i tråd med bestemmelsene ikke å behandles som en dispensasjon, kun som byggesak. Dette vil øke forutsigbarheten for tiltakshaver, og være arbeidsbesparende både for kommunen og regionale myndigheter.

Før en helhetlig vurdering er gjennomført har nemndas praksis vært å frarå utvidelser som gir et samla areal for eiendommen på over 90 m² BRA i LNF-områder i buffersona. Arealstørrelsen ble skjønnsmessig fastsatt som et kompromiss der nemnda hensyntok at kommunene ville bruke tid på å utarbeide slike bestemmelser, og at det ville være urimelig å stoppe alle påbygg i mellomtida. På den andre siden har nemnda et ansvar for å forebygge negative konsekvenser for villreinen, før en har et bedre kunnskapsgrunnlag å vurdere sakene ut fra.

Villreinenemndas praksis betyr ikke at nemnda vil være negativ til hyttestørrelser på 120 m² uansett. Med det store antallet hytter i regionalplanområdet, er det imidlertid behov for å vurdere hvilke konsekvenser både nye hytter og utvidelser av eksisterende hytter samla vil kunne ha for villreinen.

VURDERING

Kommunens mulighet for å innvilge dispensasjon fra gjeldende planer er [Plan- og bygningslova §19-2](#). Loven setter noen begrensninger for kommunens muligheter til å innvilge dispensasjon:

- Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser, blir vesentlig tilsidesatt.
- Fordelene ved å gi dispensasjon skal være klart større enn ulempene.

Statlige og regionale rammer og mål

IUCN satte i 2016 villreinen på [den globale rødlista](#) for truede arter, som følge av en global tilbakegang på om lag 40 % siste 21-27 år. I november 2021 ble villreinen plassert også på [den norske rødlista](#) i kategorien «Nær truet». Nasjonale myndigheter har derfor økt fokuset på å ivareta villreinen og dens levearealer de siste årene, gjennom bl.a. utarbeiding av en Stortingsmelding om villrein og fastsetting av en [kvalitetsnorm for villrein](#).

Ved klassifiseringen av de nasjonale villreinområdene etter kvalitetsnormen for villrein, ble Rondane [klassifisert som rød](#) (dårlig kvalitet). For disse områdene skal det utarbeides tiltaksplaner for å bedre tilstanden. Et [villreinfaglig innspill](#) er utarbeidet for Rondane. Det er Klima- og miljødepartementet som endelig skal fastsette tiltaksplanene, etter alminnelig høring og i samråd med andre sektordepartementer.

Regionalplanen for Rondane-Sølnkletten ble godkjent i 2013. Retningslinjene for planen sier at lokale rammer for bebyggelsen må vurderes konkret i den enkelte buffersone, se omtale foran.

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i heile landet. Fylkeskommunene og kommunene skal følge opp de nasjonale forventningene i planstrategier og planer. Forventningene skal også legges til grunn av statlige myndigheter når de medvirker i planleggingen. I «[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027](#)» heter det bl.a.:

Villreinen er en viktig del av norsk natur og kultur. Nesten hele den europeiske bestanden lever i Norge, og vi har derfor et særlig forvaltningsansvar for arten. Villreinen er nå klassifisert som nær truet i den nasjonale rødlista. 6 av de 10 nasjonale villreinområdene er vurdert å ha dårlig kvalitet, og ingen av områdene er vurdert å ha god kvalitet. Det er derfor nødvendig med effektive og målrettede tiltak for å sikre villreinen og villreinens leveområder. Det er viktig at fylkeskommunene og kommunene legger stor vekt på resultatene fra klassifiseringen av villreinområdene og arbeider aktivt for å oppnå kvalitetsmålene for de nasjonale villreinområdene. De regionale planene for fjellområdene med villrein er et viktig verktøy for å få til dette.

Samla belastning og presedensfare

Utfordringen for villreinemnda og andre regionale myndigheter er at dersom en først sier ja til én utvidelse på 120 m² så har en begrensa muligheter til å stoppe seinere søknader, dvs. at en tillatelse skaper presedens. Dette følger av kravet i forvaltningslova om likebehandling. Dette åpner dermed for en praksis der det gis tillatelse til utvidelser av alle hytter opp til 120 m² i buffersona, uten at en samla vurdering av konsekvensene for villreinen er vurdert.

En økning av boarealet på eksisterende fritidshus vil sannsynligvis øke ferdselen inn i villreinens leveområder. Volumet av ferdsel i Rondane er allerede vist å fortrenge villreinen fra viktige funksjonsområder og hindre trekk, og det er derfor ikke ønskelig å øke denne. Utvidelser av ei enkelthytte er uproblematisk. Innenfor regionalplanområdet for Rondane er det i buffersona alene registrert over 4.300 eksisterende hytter, setrer og buer. Også mindre økninger av boarealet for hver av disse hyttene, vil samla bety en betydelig utvidelse av boarealet, og sannsynlig økning av ferdselen inn i villreinens leveområder.

Oppsummering

Før en tiltaksplan er godkjent, tilsier nasjonale rammer og mål at kommunene bør en restriktiv linje i forhold til utvidelser av bruksareal og sengekapasitet på hytter både i og nær nasjonalt villreinområde. Kommunen har ikke vurdert lokale rammer for bebyggelse i buffersona, jfr. retningslinjene for regional plan for Rondane-Sølnkletten. Nasjonale og regionale rammer og mål for villreinen vurderes derfor å være tilsidesatt.

Det er i denne saken ikke sannsynliggjort andre fordeler med å gi dispensasjon enn tiltakshavers egen interesse. En enkeltstående eiers interesse i å bygge normalt vil ha begrenset vekt i forhold til mer generelle arealdisponeringshensyn ([Dispensasjon til oppføring av hytte i randområdet for villrein - Sivilombudet](#), [Revidert rundskriv om dispensasjon | Statsforvalteren i Innlandet](#)). Fordelene med å gi dispensasjon vurderes derfor å være mindre enn ulempene, gjennom den presedensvirkning en slik sak vil ha i Rondane villreinområde, og mulige samla konsekvenser for villreinen.

Det anbefales derfor at tidligere praksis i Villreinnemnda for Rondane og Sølnkletten videreføres, og at dispensasjon frarås.

FORSLAG TIL VEDTAK

Før en tiltaksplan for villrein i Rondane er godkjent, tilsier nasjonale rammer og mål at kommunene bør en restriktiv linje i forhold til utvidelser av bruksareal og sengekapasitet på hytter både i og nær nasjonalt villreinområde. Kommunen har ikke vurdert lokale rammer for bebyggelse i buffersonen, jfr. retningslinjene for regional plan for Rondane-Sølnkletten. Nasjonale og regionale rammer og mål for villreinen vurderes derfor å være tilsidesatt.

Det er i denne saken ikke sannsynliggjort andre fordeler med å gi dispensasjon enn tiltakshavers egen interesse. Fordelene med å gi dispensasjon vurderes derfor å være mindre enn ulempene, gjennom den presedensvirkning en slik sak vil ha i Rondane villreinområde, og mulige samla konsekvenser for villreinen.

Villreinnemnda oppfordrer nok en gang kommunen til å vurdere lokale rammer for bebyggelsen i buffersona, gjennom det arbeidet som nå pågår med revisjon av kommuneplanens arealdel. Fram til en slik vurdering er gjennomført frarår villreinenmnda at dispensasjoner i buffersona som overstiger 90 m² BRA pr. eiendom (parkeringsareal unntatt) innvilges.

NEMNDAS BEHANDLING

Ingen merknader.

VEDTAK

Før en tiltaksplan for villrein i Rondane er godkjent, tilsier nasjonale rammer og mål at kommunene bør en restriktiv linje i forhold til utvidelser av bruksareal og sengekapasitet på hytter både i og nær nasjonalt villreinområde. Kommunen har ikke vurdert lokale rammer for bebyggelse i buffersonen, jfr. retningslinjene for regional plan for Rondane-Sølnkletten. Nasjonale og regionale rammer og mål for villreinen vurderes derfor å være tilsidesatt.

Det er i denne saken ikke sannsynliggjort andre fordeler med å gi dispensasjon enn tiltakshavers egen interesse. Fordelene med å gi dispensasjon vurderes derfor å være mindre enn ulempene, gjennom den presedensvirkning en slik sak vil ha i Rondane villreinområde, og mulige samla konsekvenser for villreinen.

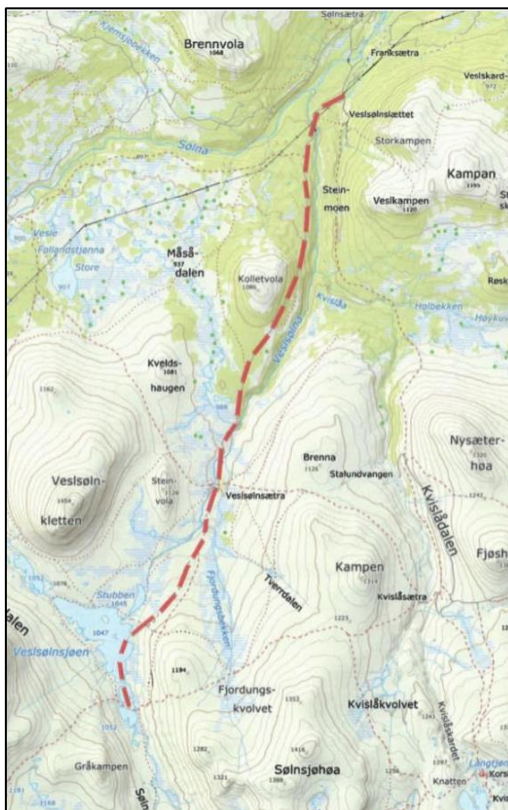
Villreinemnda oppfordrer nok en gang kommunen til å vurdere lokale rammer for bebyggelsen i buffersona, gjennom det arbeidet som nå pågår med revisjon av kommuneplanens arealdel. Fram til en slik vurdering er gjennomført frarår villreinemnda at dispensasjoner i buffersona som overstiger 90 m² BRA pr. eiendom (parkeringsareal unntatt) innvilges.

2024/12 ALVDAL – MOTORFERDSEL I SØLNKLETTEN VILLREINOMRÅDE

SAKSOPPLYSNINGER

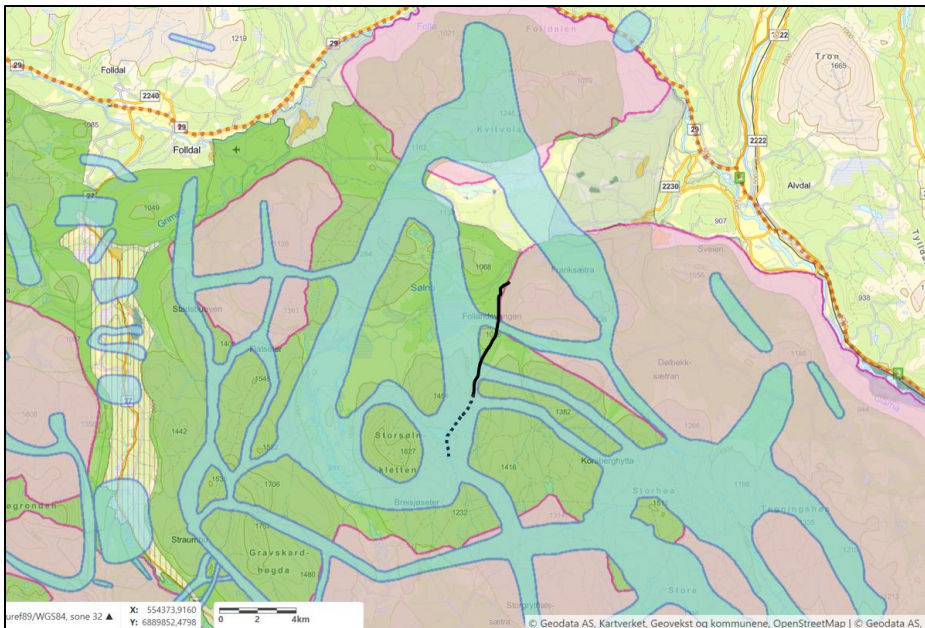
Alvdal kommune har mottatt søknad om kjøring med skuter i Sølnkletten Villreinområde. Søknaden gjelder transport av ved, materialer og tyngre utstyr for restaurering av eksisterende fiskebu. Transportbehovet er ikke spesifisert.

Søknaden var noe uklar, men det er bekreftet via kommunen at det søkes om å kjøre 15 turer i 2024 i tidsrommet 1.februar til 1.april, og om 10 turer i 2025 i tidsrommet 1.januar til 1.april. Ruta det søkes om er vist i figur 1. Det søkes om å benytte egen skuter, ikke leiekjører.

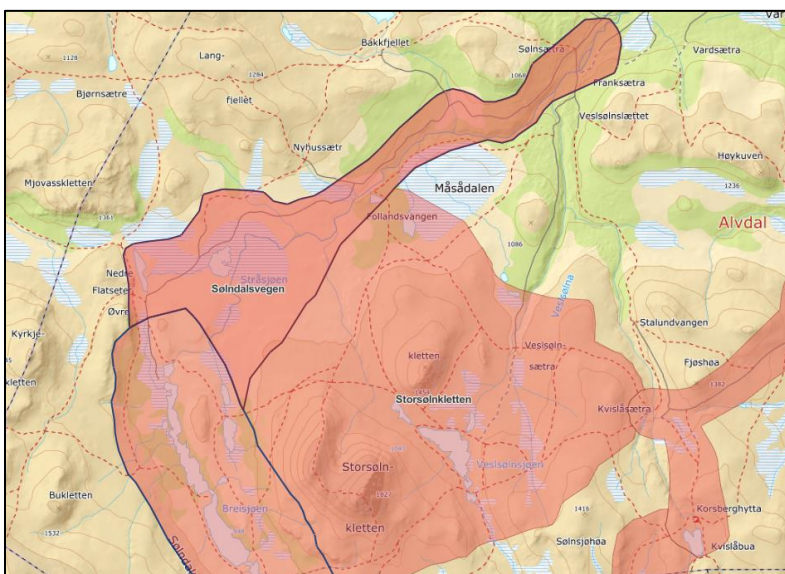
Figur 1. Omsøkt kjørerute. En grov måling på kart gir en lengde på ca. 9 km.

Forholdet til Regional plan for Rondane-Sølnkletten og villreins arealbruk

Figur 2. Kjørerute langs sommervveg angitt med svart sammenhengende strek. Svart stipla strek er kjørerute utenom vei. Blå områder er trekkpassasjer, rosa områder er kalvings- og oppvekstområde. Grønt område er nasjonalt villreinområde (overlapp med rosa område).

Strekningen som ønskes kjørt ligger inne i nasjonalt villreinområde i regionalplanen for Rondane-Sølnkletten. Dette er spesielt viktige områder for villreinen. Regionalplanen har ikke spesielle retningslinjer for søknader om motorferdsel i utmark, slik at det generelle motorferdsel-loverket gjelder. Hensynet til villreinen må da vurderes som en del av kommunens behandling av dispensasjoner fra dette regelverket: Kommunen skal vurdere behovet for transport opp mot mulige skader og ulemper for natur og mennesker knyttet til målet om å redusere motorferdselen til et minimum. Det stilles særlig strenge krav til kjøring på barmark. Søker skal dokumentere at kjøringen har et nytteformål og kommunen kan bare gi tillatelse dersom behovet ikke kan dekkes på annen måte.

Figur 3. Fokusområde identifisert under arbeidet med kvalitetsnormen for villrein

Ruta som ønskes kjørt krysser/går inne i flere av trekkpassasjene som er registrert i Sølnekletten (figur 2). En stor del av strekningen går også i det som er definert som fokusområde i [Kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3, Kvalitetsnorm for villrein, i Sølnekletten villreinområde](#). Fokusområder omfatter områder hvor det er, eller man mistenker at det kan bli, utfordringer for villreinen som skyldes arealinngrep og menneskelig aktivitet. Effektene av dette er ofte arealunnvikelse, der reinen unngår å bruke hele eller deler av funksjonsområder den ellers ville ha tatt i bruk på den gjeldende årstid, eller ulik grad av hindringer av reinens naturlige trekk mellom ulike funksjonsområder.

Fokusområdet Storsølnekletten beskrives som
«et viktig område for villreinen sommer og vinter, der de foreløpig får være i fred. Lite utfart inn i området, tre turiststier og noen setrer

....

I området rundt Storsølnekletten går det et viktig trekk for villreinen. Det er mindre trafikk i øst i dette området og med dagens situasjon fungerer trekket».

Sølnekletten Villreinområde (villreinutvalget i Sølnekletten) opplyser at fostringsflokker oppholder seg i området særlig ut februar.

Nemndas praksis i tilsvarende saker

(Sak [2022-31](#), [2022-32](#) (kjøring barmark), [2023/20](#))

Villreinenemnda har i tidligere saker vist til at målsettingen om å redusere den motoriserte ferdsele til et minimum må tillegges ekstra vekt i nasjonale villreinområder. Det behovet som foreligger for transport må vurderes nøye, og det må tas hensyn til den presedensvirkning en eventuell tillatelse vil gi, ikke bare i kommunen, men i hele det nasjonale villreinområdet i Sølnekletten.

Dispensasjonspraksisen etter motorferdsellova er generelt strengere på barmark enn kjøring på vinteren, pga. muligheten for terrengskader. Det kan imidlertid gjøres unntak. Ut fra villreinhensyn har nemnda ment at det i noen tilfeller ønskelig at kjøringen legges til barmarksesongen i stedet for vinteren, dersom traséen for sommerkjøring er vesentlig kortere enn på vinteren. Nemnda har imidlertid understreket at kommunen i slike tilfeller må vurdere villreinhensyn opp mot mulige terrengskader som følge av kjøring sommerstid. Ut fra at villreinen er særlig sårbar for forstyrrelser i kalvings- og oppvekstperioden, bør eventuell kjøring på barmark ikke tillates før 15.juni. Kommunen må også vurdere om det finnes alternative transportmuligheter som bruk av helikopter.

VURDERING

Transportbehovet er ikke spesifisert. Størrelsen på bua og hvor omfattende skadene er, er heller ikke oppgitt. I og med at reparasjonene gjelder ei fiskebu langt inne i fjellet, er det imidlertid rimelig å anta at bua har begrenset størrelse. 25 turer for frakt av materialer synes derfor høyt. Kommunen bør før dispensasjonen behandles kreve bedre dokumentasjon av transportbehovet.

I henhold til [Naturmangfoldlova § 12](#) skal det for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet «tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater».

I søknaden er det kommentert at «Da alle transport må utføres med båt ønskes det og benytte seg av egen snøscooter både med tanke på returtransport av ting også». Det synes ut fra dette å være alternative muligheter for å frakte inn nødvendige materialer og utstyr på sommeren. (Ut fra flyfoto ser det ut til å være kjørespor fra Veslsølnsætra til Veslsølnsjøen).

En tredje transportmetode er helikopter. Dette er en kostbar fraktmetode, men 25 turer med skuter på en relativt lang strekning, vil også være kostandskrevende, særlig dersom arbeidstid regnes inn. I forhold til å redusere forstyrrelser for villreinen vil et fåtall helikopterløft innenfor én og same dag redusere forstyrrelsene vesentlig. Helikoptertransport/båttransport vil også gjøre det mulig å foreta transporten i en mindre sårbar periode enn seint på vinteren, og i en periode det likevel er noe ferdsel inn til Veslsølnsætra.

Ordninger med leiekjøring er generelt antatt å virke begrensende på antall turer som kjøres. Det er her søkt om å benytte egen skuter, uten at dette er begrunnet.

FORSLAG TIL VEDTAK

Søknaden som nå foreligger gir ikke villreinnemnda et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere transportbehovet, men totalt 25 turer vurderes i utgangspunktet å være høyt.

Transporten er planlagt å skje i et viktig område for villreinen der trafikken og forstyrrelsene for reinen er relativt liten. Villreinnemnda tilrår derfor at transportbehovet vurderes grundigere, som grunnlag for å se ulike transportmetoder opp mot hverandre, jfr. Naturmangfoldlova §12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder). Både transport på barmark/med båt, helikoptertransport og transport med skuter på vinteren bør vurderes for å minimere risikoen for forstyrrelser for villreinen. Uansett transportmetode bør transporten begrenses til et så kort tidsrom som mulig. Aktuell periode for skuterbruk er 1.mars-1.april, og bruk av leiekjører bør vurderes.

Villreinnemnda ber om å få kommunens vedtak tilsendt.

NEMNDAS BEHANDLING

Antall turer som er omsøkt er svært høyt.

Dersom kommunen velger å gi tillatelse til bruk av skuter tilrår det at kommunen setter krav om at leiekjøring skal benyttes.

Fra nemndsmedlemmer utenom AU kom det innspill om at en eventuell dispensasjon bør styres mot barmarkssesongen, i god tid etter kalving.

VEDTAK

Søknaden som nå foreligger gir ikke villreinnemnda et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere transportbehovet, men totalt 25 turer vurderes å være høyt.

Transporten er planlagt å skje i et viktig område for villreinen der trafikken og forstyrrelsene for reinen er relativt liten. Villreinnemnda tilrår derfor at transportbehovet vurderes grundigere, som grunnlag for å se ulike transportmetoder opp mot hverandre, jfr. Naturmangfoldlova §12

(miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder). Både transport på barmark/med båt, helikoptertransport og transport med skuter på vinteren bør vurderes for å minimere risikoen for forstyrrelser for villreinen. Uansett transportmetode bør transporten begrenses til et så kort tidsrom som mulig.

Dersom kommunen velger å gi tillatelse til bruk av skuter:

-er aktuell kjøreperiode 1.mars-1.april

-tilrår nemnda at kommunen setter krav om bruk av leiekjører.

Villreinnemnda ber om å få kommunens vedtak tilsendt.

2024/13 RONDANE-DOVRE NASJONALPARKSTYRE – NY BRU I HAVERDALEN

SAKSOPPLYSNINGER

DNT Oslo og Omegn har søkt Rondane-Dovre nasjonalparkstyre om å anlegge ny bru for fotturister over Haverdalsåe på DNT-stien mellom Grimsdalshytta og Dørålseter. Denne stien er en sentral del av det merka fotturnettet for ferdsel nord-sør i Rondane, og er bl.a. en del av [SignaTUR SAGA](#) (langruta mellom Lillehammer og Snøhetta) og [Rondanestien](#) (langruta fra Bjørvika i Oslo til Hjerking)

Under uværet Hans i august 2023 tok Haverdalsåe nytt løp (se figur 4). Det er derfor behov for ei ny bru over Haverdalsåe, fordi elva er for stri og djup til å kunne vades på normal vannstand. DNT Oslo og Omegn fikk tillatelse til å anlegge ei midlertidig bru høsten 2023. Statskog og Dovre fjellstyre har behandlet søknaden og kommet med forslag til nytt brusted.

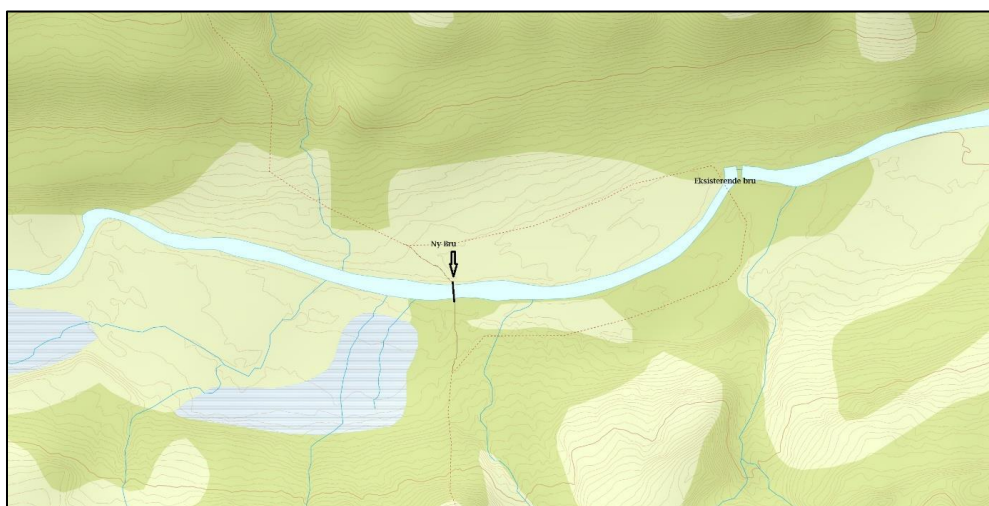
DNT Oslo og Omegn mener at ny bru bør etableres ca 200-250 meter oppstrøms eksisterende brusted. Dette vil gi det korteste bruspenet, fordi elveløpet er nå blitt så bredt at ny bru her ville gitt et uforholdsmessig langt spenn, og eventuelt konstruksjoner/inngrep i elva. Rester av tidligere konstruksjoner – inkludert gamle betongfundamenter ved eksisterende brusted, vil bli fjernet. Transporten vil skje med helikopter:

1. **Transport inn** materialer til fundamenter og utstyr. Fly inn fagverksbru, 3-4 hiv montere bru og rampe.
2. **Ut-transport** av restavfall/brorester, verktøy og utstyr: Restematerialer, avfall og verktøy bør fraktes ut mens det er bart så det ikke snør ned, og verktøy kan ikke bli stående ute gjennom sommeren. 3-4 hiv.

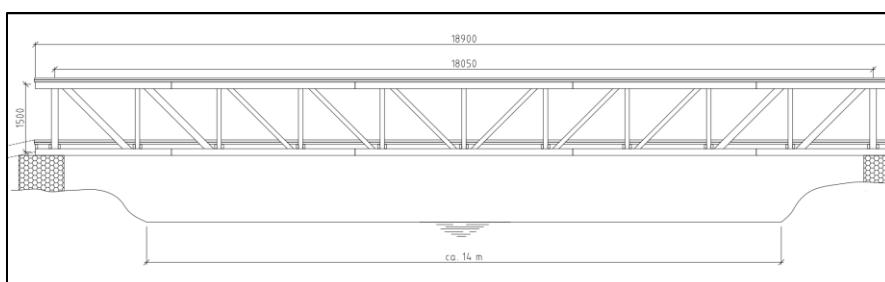
Av hensyn til villreinkalving og hekking er transporten planlagt på seinsommeren, i uke 34-35 2024 (19.-31.august).

Figur 4 Eksisterende bru med nytt løp

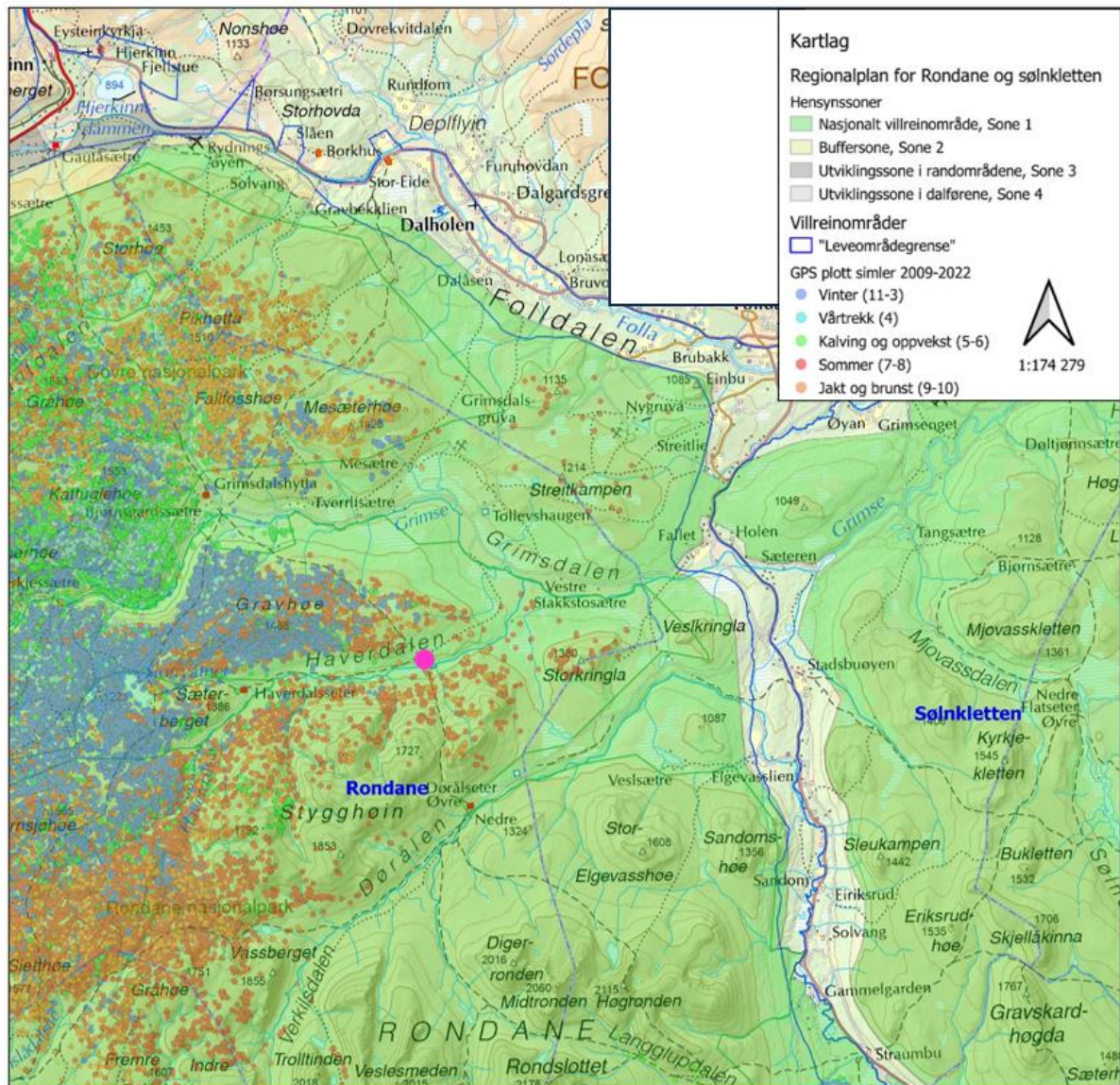
Figur 5 Forslag til nytt brusted

Figur 6 Tegninger av ny bru

Villreinens arealbruk, regional plan for Rondane -Sølnkletten og forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane

Villreinen bruker områdene nord og sør for Haverdalen i en viss grad sommerstid, se figur 7:

Figur 7 Lilla prikk markerer eksisterende bru

Brua ligger i nasjonalt villreinområde i regionalplanen for Rondane-Sølnkletten. I retningslinjene for **Ferdsl og friluftsliv** heter det at det bør legges til rette for gode muligheter for friluftsliv og natur- og kulturbaserte aktiviteter og opplevelser utenfor nasjonalt villreinområde for å styre aktiviteter bort fra mer sårbare områder. Innenfor nasjonalt villreinområde bør det legges særsilt vekt på å vurdere tiltak og aktiviteter i forhold til villreinenens områdebruk og sårbarehet til ulike tider av året.

I forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane ligger brua på [godkjent trasé](#). Forvaltningsplanen er under revisjon.

VURDERING

Det er i denne saken søkt om erstatning for ei eksisterende bru, ikke ei ny bru. En flytting på 200-250 meter oppover i dalen vil neppe ha noen vesentlig betydning for villreinen, siden traséen på nord- og sørsida ikke endres.

I forbindelse med kvalitetsnormen for villrein har ei villreinfaglig prosjektgruppa hatt i oppdrag å [foreslå tiltak](#) for å bedre forholdene for villreinen i Rondane Nord og Rondane Sør villreinområder.

Som et ledd i arbeidet med å gjenopprette trekk forbi Rondane-massivet og konsentrere ferdselen i Rondane Nord, foreslår prosjektgruppa bl.a. at det opprettes én T-merka hovedrute gjennom Rondane Nord:

«Fra Grimsdalshytta vil én T-merka hovedsti innebære en nedlegging av ett av stialternativene til Haverdalseter. Velges nedlegging av østlig trasé vil dette sannsynligvis redusere antall gjester på Haverdalseter, fordi turen opp gjennom Haverdalen til Haverdalseter blir en avstikker fra hovedruta. Velges nedlegging av vestlig trasé vil dette føre til en lengre rute for de som ønsker å gå sørover i Rondane. Hvordan dette vil påvirke langturtrafikken til fots nord-sør er uvisst».

Det tilrås at den østlige traséen velges. Om tilrådingen blir fulgt, vil det likevel være behov for brua som nå erstattes, da stien frå Haverdalseter ned Haverdalen går på nordsida av elva, slik at kryssing er nødvendig.

Det er positivt at tiltakshaver har hensyntatt oppvekst- og kalvingsperioden for villrein for tidspunktet arbeidene skal gjennomføres. Det bør videre settes vilkår for transporten inn til plasseringspunktet for brua. Startpunktet for helikoptertrafikken bør settes slik at strekningen som flys blir kortest mulig, og slik at en unngår flyging over Gravhøe. SNO/fjelloppsyn må også konsulteres før transporten starter, for å unngå at det flys dersom det står flokker av villrein i Haverdalen.

FORSLAG TIL VEDTAK

Ny bru skal erstatte eksisterende bru, som skal fjernes. Tiltaket medfører derfor ikke endringer i ferdselsvolum eller -mønster. Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten har derfor ikke merknader til at søknaden fra DNT Oslo og Omegn innvilges, gitt at det stilles vilkår om:

- Tidspunktet for flyging legges utenom kalvings- og oppvekstperioden for villrein.
- Startpunktet for helikoptertrafikken settes slik at strekningen som flys blir kortest mulig, og slik at en unngår flyging over Gravhøe.
- SNO/fjelloppsynet skal konsulteres før flyging, for å unngå at det flys dersom det står flokker av villrein i Haverdalen.

NEMNDAS BEHANDLING

Arbeidet er lagt til starten av reinsjakta, og vil pågå i en betydelig periode av jakta. Dette er uheldig.

VEDTAK

Ny bru skal erstatte eksisterende bru, som skal fjernes. Tiltaket medfører derfor ikke endringer i ferdselsvolum eller -mønster. Villreinnemnda for Rondane og Sølknletten har derfor ikke merknader til at søknaden fra DNT Oslo og Omegn innvilges, gitt at det stilles vilkår om:

- Tidspunktet for flyging legges utenom kalvings- og oppvekstperioden for villrein. Det bør vurderes om det er mulig å legge arbeidet også utenom villreinjakta.
- Startpunktet for helikoptertrafikken settes slik at strekningen som flys blir kortest mulig, og slik at en unngår flyging over Gravhøe.
- SNO/fjelloppsynet skal konsulteres før flyging, for å unngå at det flys dersom det står flokker av villrein i Haverdalen.

SAKSOPPLYSNINGER

Ringebu kommune har bedt om innspill til kommunal planstrategi. Planstrategien skal opp til politisk behandling og vedtas i Utvalg for plan og teknisk i slutten av april.

I henhold til Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) §10-1 skal det utarbeides og vedtas en kommunal planstrategi minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering. Planstrategien skal fungere som et overordnet plandokument for alt som skjer innenfor kommunal forvaltning. Hensikten er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp, eller videreføre innenfor neste 4-års periode, for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen.

Strategien omfatter mange tema. Under er et utdrag med de viktigste punktene som berører villrein:

Utfordringsbilde - arealbruk

De siste årene har det kommet strengere krav til lokal forvaltning knyttet til hensynet til villrein, natur og naturmiljø. Kommunen erfarer også at det er strengere krav fra sentrale myndigheter til kommunens forvaltning av naturområder. Det er videre blitt et økende fokus på å hindre nedbygging av en rekke naturtyper, som myr. Reglene for ferdsel i villreinområder er også blitt strengere siden sist rullering av kommuneplan. I den forbindelse opplever kommunen en utfordring knyttet til utvikling av reiselivsaktører og konflikten med villrein. Samlet sett ser vi at det er behov for å fokusere på villrein, natur og naturmiljø i den neste fireårsperioden. Planvask kan være et aktuelt moment for å fokusere på denne tematikken.

....

Store deler av kommunen er regulert til LNF-formål. Dette gjør kommunens forvaltningsoppgaver krevende, da saksbehandlingen preges av interessekonflikter mellom bebygd areal og naturområder. Gjeldende kommuneplan fører også til flere dispensasjoner i bebygde LNF-områder på grunn av manglende føringer for eksisterende bebyggelse. Dette gjelder både boligbebyggelse og fritidsbebyggelse. Ringebu kommune har et stort antall fritidsboliger liggende som rent LNF-formål i buffersonen. KMD fastsatte i brev av 18.06.2019 følgende s. 7: «Kommunen bør ved neste revisjon av kommuneplanens arealdel foreta en mer

konkret vurdering av fritidsboligene i buffersonen i forhold til øvre ramme for utvidelse, slik at også disse fritidsboligene kan avsettes til LNF-spredd fritidsbebyggelse».

Planbehov

Interkommunal plan for friluftslivets ferdselsårer 2022 – 2032? for kommunene Ringebu, Sør-Fron og Nord-Fron

Midtdals-kommunene starter opp arbeidet med en felles temaplan med kartlegging av friluftslivets ferdselsårer i 2021. Arbeidet med denne var godt i gang i 2022, men har av ulike årsaker stoppet opp. Det ble blant annet valgt ut 10 turruter i hver kommune for kartfesting. Det bør tas en avgjørelse på om arbeidet med denne skal fortsette i denne perioden.

Kommuneplanens arealdel

Rullering av kommuneplanens arealdel er startet opp i inngangen til planstrategiens periode. Vedtak av ny arealdel vil trolig skje i løpet av perioden 2024-2027

Temaplan for ferdsel og turmål

Temaer som ferdsel, turmål, reiseliv og Ringebu som destinasjon har de siste årene i økende grad preget kommunens saksbehandling. Vi erfarer at tematikk som ferdsel har blitt stadig viktigere i saker om arealbruk. I tillegg er det kommet strengere krav til kommunens forvaltning av naturområder og strengere regler for ferdsel i villreinområder. Tematikken er aktuell for hele kommunens areal, både for områder med høy grad av utbygging, i dalbunn og for fjellområdene. En ser at det er en tematikk som er sammensatt hvor det er flere ulike tema som er tett knyttet sammen. Derfor vil det være viktig å se på flere tema i sammenheng i temaplanen. En egen temaplan for denne tematikken vil være viktig for å få et helhetlig blikk på utfordringsbildet i kommunen. Ferdsel, turmål, reiseliv, idrett og aktivitetsanlegg vil være aktuelle/viktige temaer å behandle i temaplanen. Temaplanen vil i tillegg være et viktig ledd i oppfølgingen av kommuneplanens samfunnsdel 2024-2035.

VURDERING

Det er positivt at kommunen ber om innspill fra villreinorganer før strategien sendes på høring.

Kommunen har utarbeidet en grundig og omfattende planstrategi, der villreinhensyn er inkludert. Blant [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027](#) savner vi imidlertid at deler av punkt 58 er tatt med: «*Villreinens leveområder sikres, og vedtatte regionale planer for villreinfjella oppdateres i samsvar med ny kunnskap og følges opp i den kommunale planleggingen*». Oppdatering av de regionale planen for villreinfjellene er fylkeskommunens ansvar, men sikring av villreinens leveområder vil gjelde også kommunenes arbeid.

Det er også positivt at det tas sikte på å utarbeide en temaplan for ferdsel og turmål. Økende ferdsel er en hovedutfordring for villreinen i Rondane. En samla vurdering av ferdsel og turmål vil synliggjøre de samla utfordringene for villreinen, og gi grunnlag for å vurdere kanalisering av ferdsel.

Dispensasjoner for utvidelser av hytter som ligger i LNF-områder i buffersona har vært et tilbakevendende diskusjonstema mellom kommunen og regionale myndigheter de siste årene. I følge NNI-rapport 581 ligger det ca. 440 hytter i buffersona i LNF-områdene. (I tillegg kommer over 200 seterhus der mange er eller vil bli brukt for fritidsformål).

Kommunen har ved [forrige planrevisjon](#) oppgitt en gjennomsnittstørrelse på hytter i buffersona på ca. 80 m². Samla sett vil en utvidelse til 120 m² bety en økning i boarealet på ca. 17.500 m², tilsvarende 145 nye hytter på 120 m². I sin avgjørelse av kommuneplanen for Ringebru tillot Kommunal- og moderniseringsdepartementet bygging av 65 nye hytter. Utvidelser av eksisterende hytter i buffersona i LNF-områder er dermed av et slikt omfang at både nemnda og andre regionale myndigheter har ment at utvidelser av hytter i LNF-områder i buffersona må undergis en samla vurdering, i tråd med Naturmangfoldlova §10 om samla belastning, KMDs anbefalinger ved fastsettelse av kommuneplanenes arealdel for Ringebru i 2019 og retningslinjene i regional plan for Rondane-Sølnkletten.

En samla vurdering vil være grunnlag for å fastsette bestemmelser til kommuneplanen som gir en øvre ramme for utvidelser for hytter i LNF-områder i buffersona. Med slike bestemmelser trenger ikke kommunen å behandle søknader om utvidelser som dispensasjonssaker, men kun som byggesaker. Dette vil redusere saksmengden både for kommunen og regionale myndigheter. Bestemmelsene vil også gi forutsigbarhet for søker, i tillegg til at de slipper gebyr for dispensasjonsbehandling.

Ringebru kommune startet arbeidet med å utarbeide bestemmelser i 2021. Kommunen engasjerte da NNI til å utarbeide en utredning, som resulterte i rapporten «Konsekvenser av friluftsliv på villrein i buffersonen i Rondane, Ringebru kommune», NNI- Rapport 583.

Kunnskapsgrunnlaget er seinere oppdatert gjennom arbeidet med kvalitetsnorm for villrein

- [NINA Brage: Klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene etter kvalitetsnorm for villrein. Første klassifisering – 2022](#)

- [delnormtrerdane | Villrein](#)

- [kvalitetsnorm-for-villrein-i-rondane-tilradinger-fra-villreinfaglig-prosjektgruppe.pdf \(statsforvalteren.no\)](#)

Det tilrås at kommunen ved revisjonen av kommuneplanens arealdel viderefører arbeidet med en helhetlig vurdering av utvidelser av hytter i LNF-områder i buffersona, som grunnlag for å utarbeide bestemmelser til kommuneplanen. NNI-Rapport 583 må suppleres med oppdatert kunnskap.

Regionale myndigheter har tidligere anbefalt Ringebru kommune å ha et regionalt perspektiv på arbeidet, særlig i forhold til det viktige vinterbeiteområdet mellom Ringebru og Stor-Elvdal. Kommunen ble også oppfordret til å ha et samarbeid med Stor-Elvdal om arbeidet. Kommunen mente i 2021 at et slikt samarbeid ville forsinke planprosessen i kommunen. Om det ikke inngås et formelt samarbeid med Stor-Elvdal kommune, hadde det likevel vært verdifullt å involvere Stor-Elvdal i arbeidet. Det vil også kunne være nyttig å ha en tett dialog både med villreinutvalget,

villreinnemnda og andre regionale myndigheter om arbeidet, for å diskutere metodikk, kunnskapsgrunnlag og vurderinger av samla belastning.

FORSLAG TIL VEDTAK

Det er positivt at kommunen ber om innspill fra villreinorganer før strategien sendes på høring.

Kommunen har utarbeidet en grundig og omfattende planstrategi, der villreinhensyn er inkludert. Villreinnemnda mener at en temaplan for ferdsel og turmål er viktig, siden økende ferdsel er en hovedutfordring for villreinen i Rondane. En samla vurdering av ferdsel og turmål vil synliggjøre de samla utfordringene for villreinen, og gi grunnlag for å vurdere kanalisering av ferdsel.

Villreinnemnda tilrår at kommunen ved revisjonen av kommuneplanens arealdel viderefører arbeidet med en helhetlig vurdering av utvidelser av hytter i LNF-områder i buffersona, som grunnlag for å utarbeide bestemmelser til kommuneplanen. NNI-Rapport 583 må suppleres med oppdatert kunnskap. Om det ikke inngås et formelt samarbeid med Stor-Elvdal kommune, vil det likevel vært verdifullt å involvere Stor-Elvdal i arbeidet. Det vil også kunne være nyttig å ha en tett dialog både med villreinutvalget, villreinnemnda og andre regionale myndigheter om arbeidet, for å diskutere metodikk, kunnskapsgrunnlag og vurderinger av samla belastning.

NEMNDAS BEHANDLING

Ingen merknader.

VEDTAK

Det er positivt at kommunen ber om innspill fra villreinorganer før strategien sendes på høring.

Kommunen har utarbeidet en grundig og omfattende planstrategi, der villreinhensyn er inkludert. Villreinnemnda mener at en temaplan for ferdsel og turmål er viktig, siden økende ferdsel er en hovedutfordring for villreinen i Rondane. En samla vurdering av ferdsel og turmål vil synliggjøre de samla utfordringene for villreinen, og gi grunnlag for å vurdere kanalisering av ferdsel.

Villreinnemnda tilrår at kommunen ved revisjonen av kommuneplanens arealdel viderefører arbeidet med en helhetlig vurdering av utvidelser av hytter i LNF-områder i buffersona, som grunnlag for å utarbeide bestemmelser til kommuneplanen. NNI-Rapport 583 må suppleres med oppdatert kunnskap. Om det ikke inngås et formelt samarbeid med Stor-Elvdal kommune, vil det likevel vært verdifullt å involvere Stor-Elvdal i arbeidet. Det vil også kunne være nyttig å ha en tett dialog både med villreinutvalget, villreinnemnda og andre regionale myndigheter om arbeidet, for å diskutere metodikk, kunnskapsgrunnlag og vurderinger av samla belastning.